

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS

TARYBOS NARYS ALMANTAS STANKŪNAS

Lietuvos Respublikos Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokurorui

Adresas – Rinktinės g. 5A, Vilnius

SKUNDAS

DĖL PAKARTOTINIO REIKALAVIMO PRADĖTI IKITEISMINĮ TYRIMĄ

Siunčiamas el. paštu: generaline.prokuratūra@prokuraturos.lt, originalas siunčiamas nebus

2023-12-29

Vilnius

I Faktinės aplinkybės:

Pažymėtina, kad pareiškėjas Almantas Stankūnas (toliau – Pareiškėjas) yra Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narys, išrinktas per savivaldos rinkimus. Vykdydamas rinkėjų jam patikėtą mandatą, Pareiškėjas 2023-12-07 kreipėsi į Lietuvos Respublikos Generalinę Prokuratūrą su pareiškimu dėl valstybės tarnautojų ar jiems prilygintų asmenų galimo piktnaudžiavimo ar tarnybos pareigų neatlikimo, vilkinant Vilniaus apskrities atliekų tvarkymo centro (toliau VAATC) valdybos sudarymą (toliau – Pareiškimas, kuris pridedamas prieš šio Skundo). Generalinė prokuratūra Pareiškimą persiuntė Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai (toliau STT), kuri jį gavo 2023-12-13 reg. Nr. 5-01-14625.

2023-12-22 STT persiuntė Pareiškėjui Nutarimą atsisakyti pradėti ikiteisiminį tyrimą (toliau – Nutarimas, kuris pridedamas prieš šio Skundo).

Pareiškėjas atidžiai išnagrinėjo Nutarimą ir nustatė, kad STT neatliko visų patikslinimo veiksčių ir neišsamiai atliko aplinkybių analizę ir todėl skaito, kad STT nepagrįstai atsisakė pradėti ikiteisiminį tyrimą. Atsižvelgdamas į tai, Pareiškėjas, pasinaudodamas įstatymų suteikta galimybe, teikia šį Skundą.

II Svarbiausios aplinkybės, kurios paaiškėjo iš STT Nutarimo:

1. 2023-12-14 STT kreipėsi į Vilniaus m., Elektrėnų, Šalčininkų r., Širvintų r., Trakų r., Ukmergės r., Vilniaus r., Švenčionių r. savivaldybių administracijas, prašydama iki 2023-12-18:
 - 1) Pateikti informaciją, kokių veiksčių ėmėsi savivaldybė, siekdama užtikrinti, kad UAB „VAATC“ įstatų 14.3 p. nurodytas kolegialus valdymo organas būtų išrinktas; 2) Nurodyti, kokių veiksčių ėmėsi savivaldybė dėl to, kad UAB „VAATC“ beveik 3 metus neturi kolegialaus valdymo organo – valdybos; 3) Nurodyti kokie savivaldybės valstybės tarnautojai ar jiems prilyginti asmenys yra atsakingi už valdybos narių išrinkimą; 4) Nurodyti, ar savivaldybės tarybos posėdžiuose ir/ar komitetuose buvo sprendžiamas klausimas dėl UAB „VAATC“ valdybos narių išrinkimo/neiškinkimo. Jei ne, nurodyti kodėl.

2. Vilniaus miesto, Ukmergės ir Šalčininkų rajono savivaldybės pritarė VAATC valdymo struktūros pakeitimams leidžiantiems suformuoti įmonės valdybą, vadovaujantis pasikeitusiems įstatymams. Vilniaus rajono, Elektrėnų ir Širvintų rajono savivaldybių tarybos balsavo „prieš“. Apie Švenčionių rajono ir Trakų rajono savivaldybių tarybose priimtus sprendimus iki aukščiau minėto STT kreipimosi duomenų nebuvo. Tuo būdu, kadangi, vadovaujantis VAATC akcininkų sutartimi, sprendimui turi pritari ne mažiau kaip 8/9 VAATC akcininkų, VAATC valdyba nėra suformuota daugiau kaip tris metus.
3. 2023-12-18 Trakų r. savivaldybės atstovas el. paštu (2023-12-19 STT reg. Nr. 5-01-14280) informavo, kad prašomą informaciją pateiks iki 2023-12-20, tačiau nutarimo rengimo dieną atsakymas gautas nebuvo.
4. Širvintų rajono savivaldybės taryba 2021 m. lapkričio 25 d. sprendimu Nr. 1-224 „Dėl pritarimo susitarimui“ nusprendė nepritarti Vilniaus regiono savivaldybių Susitarimui dėl uždarnosios akcinės bendrovės VAATC 2003 m. kovo 26 d. akcininkų sutarties pakeitimo, argumentuodama tuo, kad siūlomi UAB „VAATC“ valdymo struktūros pakeitimai neatitinka Širvintų rajono savivaldybės interesų ir siūlomam projektui pritarus nebus užtikrinamas tinkamas Širvintų rajono savivaldybės, kaip vienos iš UAB „VAATC“ akcininkės, atstovavimas valdant įsteigtą bendrovę.
5. 2023 m. gruodžio mėn. (galimai tik po Pareiškėjo kreipimosi į Generalinę Prokuratūrą, kuris taip pat buvo paskelbtas Elektrėnų vietinėje žiniasklaidoje) Elektrėnų savivaldybės administracija parengė sprendimo projektą Nr. VII.TSP-175 „Dėl pritarimo susitarimui dėl 2003-03-26 UAB „VAATC“ akcininkų sutarties pakeitimo“ ir jį turėjo teikti 2023-12-27 Elektrėnų savivaldybės tarybai tvirtinti.
6. 2021 m. lapkričio 9 d. Vilniaus raj. savivaldybė gavo UAB „VAATC“ raštą Nr.1.13-21/247 „Dėl UAB „VAATC“ valdymo struktūros pakeitimo“. 2021 m. gruodžio 17 d. Savivaldybės tarybos posėdyje buvo svarstytas tarybos projektas „Dėl pritarimo keisti 2003 m. kovo 26 d. uždarnosios akcinės bendrovės „VAATC“ akcininkų sutartį ir įstatus“ kuriam balsu dauguma buvo nepritarta. Šią informaciją 2023-12-22 Vilniaus raj. savivaldybė pateikė STT, tačiau nenurodė motyvų dėl kurių buvo nepritarta minėtam tarybos projektui.
7. Švenčionių rajono savivaldybė sprendimą dėl VAATC valdymo organų suformavimo anksčiau svarstė komitetuose, tačiau savivaldybės taryboje šis projektas nebuvo svarstomas o atsisakymo jį svarstyti motyvai nenurodomi. 2023 m. gruodžio 14 d. (po to kai Pareiškėjas kreipėsi į Generalinę prokuratūrą) e. paštu Švenčionių rajono savivaldybėje gauti didžiausio UAB „VAATC“ akcininko Vilniaus miesto savivaldybės pasiūlymai dėl UAB „VAATC“ valdysenos pakeitimo. Gauti Vilniaus miesto savivaldybės pasiūlymai Švenčionių rajono savivaldybės administracijoje šiuo metu nagrinėjami tačiau apie tai kokie gali būti sprendimai neinformuojama.
8. Vilniaus m. savivaldybė, šiuo metu valdanti 74,9% VAATC akcijų, atsakydama į STT reikalavimą pateikti prašomą informaciją be kita ko nurodė, kad:
 - a. 2020 m. inicijavo kreipimąsi į kitas VAATC akcininkes – regiono savivaldybes dėl VAATC valdymo struktūros pakeitimo/optimizavimo. Nuo 2020 m. vykusiose akcininkų diskusijose nuspręsta pakeisti VAATC valdymo struktūrą: panaikinti stebėtojų tarybą, formuoti nepriklausomą valdybą bei patariamąjį regioninį komitetą. Pagal VAATC akcininkų sutartį, kolegialių valdymo organų sudarymo tvarkos pakeitimams reikalinga 8/9 dalyvaujančių visuotiniame susirinkime akcininkų balsų dauguma, 2021 m. lapkričio 4 d. buvo organizuotas Vilniaus regiono plėtros taryboje Vilniaus regiono savivaldybių merų pasitarimas. Šio

pasitarimo pagrindu buvo nutarta įpareigoti Vilniaus regiono savivaldybių tarybas priimti sprendimus dėl siūlomų VAATC valdymo struktūros pakeitimų.

- b. Vilniaus miesto savivaldybės taryba 2021 m. lapkričio 18 d. sprendimu Nr. 1-1232 „Dėl 2003 m. kovo 26 d. uždarnosios akcinės bendrovės „VAATC“ akcininkų sutarties ir uždarnosios akcinės bendrovės „VAATC“ įstatų pakeitimo“ pritarė siūlomiems Bendrovės valdymo struktūros pakeitimams.
- c. Nurodė, kad „klausimas dėl VAATC valdymo struktūros pakeitimų yra sprendžiamas siekiant rasti visoms Vilniaus regiono savivaldybėms priimtina ir teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą“, tačiau nenurodė jokių konkrečių veiksmų (papildomi raštai kitoms savivaldybėms, pasitarimai raginant priimti sutartą sprendimą, patvirtinant tai pasitarimų protokolais, derybos su savivaldybėmis, kurios atmetė reikalaujamą sprendimą, dėl atmetimo motyvų pašalinimo, patvirtinant tai derybų protokolais, kiti veiksmai atsižvelgiant į tai, kad kai kurios savivaldybės ignoravo klausimo sprendimą ir t.t.)

III Esminiai STT atliktų patikslinimo veiksmų ir aplinkybių analizės trūkumai

Atsižvelgdamas į aukščiau išdėstytas aplinkybes bei į viešumoje žinomą kitą informaciją skaitau, kad STT atlikti patikslinimo veiksmai bei aplinkybių analizė buvo nepakankami ir todėl negalėjo nustatyti visų svarbių aplinkybių, kurios yra esminės priimant sprendimą dėl to ar yra pakankamas pagrindas pradėti ikiteisminį tyrimą, dėl žemiau išdėstytų priežasčių ir aplinkybių:

1. STT negavo atsakymo į iškeltus klausimus iš Trakų raj. savivaldybės.
2. STT negavo paaiškinimų iš Širvintų raj. savivaldybės, kodėl ji, nusprendusi nepritari Vilniaus regiono savivaldybių Susitarimui dėl uždarnosios akcinės bendrovės VAATC 2003 m. kovo 26 d. akcininkų sutarties pakeitimo, argumentuodama tuo, kad siūlomi UAB „VAATC“ valdymo struktūros pakeitimai neatitinka Širvintų rajono savivaldybės interesų ir siūlomam projektui pritarus nebus užtikrinamas tinkamas Širvintų rajono savivaldybės, kaip vienos iš UAB „VAATC“ akcininkės, atstovavimas valdant įsteigtą bendrovę, nesikreipė į savivaldybes – VAATC akcininkus, siūlydama derėtis dėl kitokio sprendimo.
3. STT negavo paaiškinimų iš Elektrėnų savivaldybės dėl kokių motyvų ji anksčiau nepritarė sprendimui dėl VAATC valdymo organų suformavimo ir iš naujo, nekeldama jokių sąlygų ar reikalavimų, 2023 m. gruodžio mėn. (galimai tik po Pareiškėjo krepimosi į Generalinę Prokuratūrą, kuris taip pat buvo paskelbtas Elektrėnų vietinėje žiniasklaidoje) ėmėsi veiksmų, kad minėtas sprendimas būtų priimtas dar šiais metais. Vertinant šią aplinkybę svarbu įvertinti ir faktą, kad teisėsaugos organai, vykdydami ikiteisminį tyrimą dėl korupcijos ir lėšų grobstymo VAATC kartu su sulaikytais 12 asmenų yra sulaikiusi ir Elektrėnų savivaldybės tarybos nari.
4. STT negavo jokių motyvų, kodėl 2021 m. gruodžio 17 d. Vilniaus raj. savivaldybės tarybos posėdyje buvo nepritariama projektui „Dėl pritarimo keisti 2003 m. kovo 26 d. uždarnosios akcinės bendrovės „VAATC“ akcininkų sutartį ir įstatus“ ir kodėl Vilniaus raj. savivaldybė neinicijavo jokių veiksmų, kad būtų surastas visoms savivaldybėms – VAATC akcininkėms priimtinas sprendimas. Iš Nutarime pateiktos informacijos galima daryti prielaidą, kad Vilniaus raj. savivaldybė ir toliau neketina imtis jokių veiksmų dėl to.
5. STT negavo paaiškinimų dėl motyvų, kodėl Švenčionių rajono savivaldybė nesvarstė sprendimo dėl VAATC valdymo organų suformavimo, nors jis buvo svarstytas savivaldybės komitetuose ir kodėl ši savivaldybė nesiėmė jokių veiksmų, kad būtų surastas visoms savivaldybėms – VAATC akcininkėms priimtinas sprendimas, jeigu pasiūlytas sprendimo variantas jos netenkina.

6. STT negavo jokios informacijos iš 74,9% VAATC akcijų valdančios Vilniaus m. savivaldybės kokių konkrečių veiksmų (papildomi raštai kitoms savivaldybėms, pasitarimai raginant priimti sutartą sprendimą, patvirtinant jų faktą protokolais, derybos su savivaldybėmis, kurios atmetė reikalaujamą sprendimą, dėl atmetimo motyvų pašalinimo, patvirtinant jų faktą protokolais, kiti veiksmai atsižvelgiant į tai, kad kai kurios savivaldybės ignoravo klausimo sprendimą ir t.t.) ji ėmėsi, kad būtų priimtas sprendimas dėl naujų VAATC valdymo organų suformavimo, o jeigu tokių veiksmų nebuvo imtasi šioje ar praėjoje savivaldybės kadencijoje, tai kokios buvo tokios pasyvios laikysenos priežastys ir motyvai. Atkreiptinas dėmesys, kad Vilniaus m. savivaldybė nenurodė jokių aukščiau minėtų veiksmų, kad būtų priimtas minėtas sprendimas ir atsakyma į Pareiškėjo šių metų birželio ir spalio mėn. išsiųstus laiškus (žr. Pareiškėjo Pareiškimą).
7. STT nesikreipė informacijos ir paaiškinimų į VAATC akcininkų - savivaldybių merus, kurie ėjo šias pareigas praeitą kadenciją, tačiau neina šių pareigų einamojoje kadencijoje ir kurių vadovaujamos savivaldybės nepriėmė sprendimų dėl naujų VAATC valdymo organų sudarymo, o Vilniaus m. savivaldybės – didžiausios VAATC akcininkės atveju, nesinėmė jokių konkrečių veiksmų, kad būtų sutarta dėl priimtino sprendimo su minėtų sprendimų nepriėmusiomis savivaldybėmis.
8. Pareiškėjas savo Pareiškime nurodė, kad nesuformavus VAATC valdymo organų yra sukuriamos papildomos prielaidos korupcijai ir lėšų grobstymui VAATC. Kad taip gali būti 2023-12-13 posėdžio metu atsakydamas į Pareiškėjo klausimą nurodė Vilniaus m. savivaldybės meras Valdas Benkuskas. Nors STT savo Nutarime nustatytų aplinkybių vertinimo skyriaus 23 p. paminėjo minėtą Pareiškėjo klausimą ir Vilniaus m. savivaldybės mero atsakymą, tačiau ignoravo minėtą mero pastabą ir visame Nutarimo tekste nemini aplinkybių dėl to, kad teisėsaugos tiriamas lėšų grobstymas ir korupcija VAATC galėjo būti įtakotos fakto, jog nėra suformuoti visi, įstatymais nustatyti, valdymo organai ir aplinkybių susijusių su šiuo faktu, kurios jau galėjo paaiškėti šiuo metu vykdomame tyrime.
9. STT nustatytų aplinkybių vertinimo 22 p. dėl nežinomų priežasčių cituodama Pareiškėjo Pareiškimą iš sakinio „arba Vilniaus miesto savivaldybė sąmoningai vilkino VAATC valdybos sudarymą su vogimo ir korupcijos tikslu, o sudaryta VAATC valdybą vogimą ir korupciją būtų jei ne užkardžiusi, tai bent apsunkinusi, arba tą darė kuri kita savivaldybė – VAATC akcininkė, tą darydama tuo pačiu tikslu“, pacitavo tik „Vilniaus miesto savivaldybė sąmoningai vilkino VAATC valdybos sudarymą su vogimo ir korupcijos tikslu“ ir toliau tekste išsamiai nagrinėjo tik Vilniaus m. savivaldybės veiksmus ignoruodama kitų savivaldybių – VAATC akcininkių veiksmus ar neveikimą. Taip pat STT, nagrinėdama Vilniaus m. savivaldybės veiksmus, visiškai neįvertino ankstesnės Vilniaus m. savivaldybės kadencijos konkrečių veiksmų ar neveikimo siekiant, kad kitos savivaldybės – VAATC akcininkės priimtų sprendimą būtiną VAATC valdymo organų sudarymui.
10. STT savo Nutarimo 22 p. nurodo, kad „iš pateiktos informacijos matyti, kad visus sprendimus priima kolegialūs organai – savivaldybių tarybos“ ir tuo remdamasi nurodo, kad negalima taikyti BK numatytos atsakomybės. Tačiau yra puikiai žinoma, kad savivaldybių tarybų sprendimus labiausiai įtakoja savivaldybių mero (pirmoje eilėje), administracijos direktoriaus ir valdančiųjų frakcijų vadovų pozicijos. Todėl keista, kad STT, vykdydama patikslinimo veiksmus, nesurinko informacijos apie minėtų politikų ir pareigūnų poziciją, veikimą ar neveikimą bei jų motyvus, kurie galėjo įtakoti, kad VAATC iki šiol nėra suformuoti visi būtini valdymo organai ir taip sumažinta lėšų grobstymo ir korupcijos tikimybė įmonėje.

11. Sprendimai savivaldybių tarybose gali būti įtakoti ne tik savivaldybėje veikiančių pareigūnų ir politikų bet ir savivaldybes valdančių partijų centrinės vadovybės. Kaip pavyzdys yra žinoma, kad su VAATC turinti sutartis ir aktyviai atliekų tvarkymo sektoriuje dirbanti įmonė UAB Ecoservice yra valdoma Balt Cap fondo o pastarasis jau seniai turėjo sąsajų su Liberalų sąjūdžiu (tuo pačiu ir su Laisvės partija, kuri susiformavo iš Liberalų sąjūdžio). Kaip tokių sąsajų pavyzdys yra giminystės ryšiais susijusių asmenų balotiravimasis rinkimuose nuo Liberalų sąjūdžio ir gausios asmeninės aukos kandidatams: nuoroda į informaciją apie Balt Cap fondą, kurioje nurodyta, kad fondas valdo UAB Ecoservice ir pagrindiniai fondą valdantys asmenys https://www.baltcap.com/portfolio-item/ecoservice/?fbclid=IwAR1YPuQXyZbE0EoX-A7BHQs-6xSa1pK-ca-gQ_6xt-x_5fG3uUrzJiONZGE, nuoroda į minėtą dalyvavimą rinkimuose ir aukas: https://www.vrk.lt/statiniai/puslapiai/rinkimai/416_lt/PolitiniuKampanijuFinansavimas/Dalyvis5500/Dalyvio5500AukotojuSarasasPrint.html?fbclid=IwAR1Ed5VM4CEQuoVUMga91obPNgDXVTZFCfTWoaATksFVHq9Dt8MFwjrQKgo Vertinant šią aplinkybę vertėtų atkreipti dėmesį, kad Liberalų sąjūdis yra pripažintas kaltu korupcijos byloje susijusioje su MG Baltic ir būtent Laisvės partijos atstovui Remigijui Šimašui būnant Vilniaus m. savivaldybės meru buvo sudaryta daug abejonių dėl jos naudos Vilniaus m. sukėlusį sutartis tarp Vilniaus m. savivaldybės ir Nacionalinio stadiono koncesininko Balt Cap, o šiuo metu viešumoje atsirado informacija, kad minėtą sutartį galimai ketinama keisti koncesininko naudai neturint tam pagrįstų motyvų. Taip pat viešoje erdvėje yra skelbta, kad vieno iš pagrindinio Balt Cap partnerių Simono Gustainio pusbrolis Šarūnas Gustainis, kurį pagal aukščiau pateiktos nuorodos informaciją rinkimuose dosniausiai rėmė Simonas Gustainis, figūravo garsioje MG Baltic ir Liberalų sąjūdžio bei kitų politinių partijų byloje. Pareiškėjo žiniomis Liberalų sąjūdis buvo ir tebėra pagrindinė valdančioji partija Trakų raj. savivaldybėje, kuri iki šiol ignoravo VAATC valdymo organų sudarymo klausimą ir Elektrėnų savivaldybėje, kuri ėmėsi minėto klausimo tik galimai reaguodama į Pareiškėjo kreipimosi į Generalinę prokuratūrą. Todėl vertinant galimą veikimą ar neveikimą siekiant, kad VAATC nebūtų suformuoti visi būtini valdymo organai ir nebūtų efektyviau užkertamas kelias lėšų grobstymui ir korupcijai, manau, kad yra tikslinga įvertinti visų savivaldybių, kurios blokavo VAATC valdymo organų sudarymo klausimo sprendimą ar, kaip antai didžiausia ir įtakingiausia VAATC akcininkė Vilniaus m. savivaldybė, proaktyviai nesiekė, kad minėtas klausimas būtų išspręstas, valdančių (taip pat valdžiusių praeitą kadenciją) politinių partijų tiesioginius ir netiesioginius ryšius su privačiomis įmonėmis kurios dirba sudariusios sutartis su VAATC ir galimą nusikalstamą politikų veiką susijusią su tuo. STT šių aplinkybių nenagrinęjo ir jokio vertinimo dėl to savo Nutarime nepateikė.

Vadovaujantis aukščiau paminėtomis aplinkybėmis, Pareiškėjas pakartotinai prašo:

1. Pradėti ikiteisminį tyrimą dėl galimai padarytų nusikalstamų veikų, numatytų BK 228 str. 1 d. ir / arba BK 229 str., kuomet sąmoningai buvo vilkinamas VAATC valdybos sudarymas;
2. Nustatyti dėl minėtų nusikalstamų veikų galimo padarymo kaltus asmenis.

Pagarbiai,

Pareiškėjas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos narys Almantas Stankūnas

Priedai: Pareiškėjo 2023-12-07 Pareiškimas

2023-12-22 STT Nutarimas